

РАЗПОРЕЖДАНЕ

гр. София, 01.03.2022 г.

С Определение № 3 от 10.01.2022 г. по гр. д. № 2783/2021 г. на състав на Четвърто гражданско отделение на ВКС, на основание чл. 292 ГПК, е спрял производството по делото и е предложил на Общото събрание на Гражданска колегия да постанови тълкувателно решение по въпроса:

При иск за обезщетяване на неимуществени вреди от нарушено право по чл. 6, § 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи за разглеждане и решаване в разумен срок по приключило дело и на други неимуществени вреди, които се обезщетяват по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, дължен ли е съдът да определи дължимото обезщетение глобално?

Произнасянето на ОСГК с тълкувателно решение по този въпрос се налага, поради наличието на противоречива практика на състави на Върховния касационен съд.

С Решение № 122/28.10.2020 г. по гр.д. № 611/2020 г. на ВКС, III г. о. на въпроса е даден отрицателен, безусловен отговор.

В други решения по чл. 290 ГПК се приема, че когато с предявения иск увреденото лице претендира обезщетение за неимуществени вреди от незаконно обвинение по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ, но и от нарушаване на правото на разглеждане и решаване на приключилото наказателно дело в разумен срок, съгласно чл. 6, § 1 КЗПЧОС, и съдът установи предпоставките на двата деликтни състава по ЗОДОВ, неимуществените вреди от двете правонарушения не могат да бъдат разграничени, а за тяхното репарирание държавата носи обективна отговорност. Приема се, че тогава съдът е длъжен да квалифицира предявения иск по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ и да определи обезщетението глобално - за всички неимуществени вреди във връзка с незаконното обвинение, прилагайки критериите за справедливост по чл. 52 ЗЗД. Приетото е в Решение № 16/17.05.2017 г. по гр. д. № 2686/2016 г. на ВКС, III г. о., Решение № 70/06.04.2019 г. по гр. д. № 3243/2019 г. на ВКС, IV г. о., Решение № 42/01.07.2019 г. по гр. д. № 1914/2018 г. на ВКС, III г. о., Решение № 100/08.07.2019 г. по гр. д. № 2682/2018 г. на ВКС, IV г. о., Решение № 19/23.07.2019 г. по гр. д. № 2026/2018 г. на ВКС, III г. о. и Решение № 40/13.05.2020 г. по гр. д. № 2683/2019 г. на ВКС, IV г. о.

В Решение № 42/01.07.2019 г. по гр. д. № 1914/2018 г. на ВКС, III г. о., също така е прието, че когато по съответния законов ред вече е било определено обезщетение за неимуществени вреди за нарушеното право по чл. 6, § 1 КЗПЧОС по същото наказателно дело – с влязло в сила решение, с предложение по чл. 60е, ал. 2 ЗСВ от министъра на правосъдието или на

оправомощеното от него лице или със споразумението по глава Трета „а“ ЗСВ, а увреденото лице претендира обезщетение за неимуществени вреди от незаконното обвинение и от нарушеното право по чл. 6, § 1 КЗПЧОС по приключилото наказателно дело, съдът квалифицира иска по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ. При определяне на обезщетението, което в този случай също се дължи глобално – за вредите от двете правонарушения, обосноващи обективната отговорност на държавата, съдът е длъжен да прецени кои вреди вече са репарирани (с влязлото в сила решение и с постигнатото споразумение), а да присъди обезщетението за нерепарираните. Решение № 182/19.11.2019 г. по гр. д. № 4662/2018 г. на ВКС, III г. о.

В Решение № 76/11.04.2016 г. по гр. д. №5721/2015 г. на ВКС, III г. о., и в Решение № 42/01.07.2019 г. по гр. д. № 1914/2018 г. на ВКС, III г. о., също така е прието, че предложението по чл. 60е, ал. 2 ЗСВ в административното производство по глава Трета „а“ ЗСВ не репарира понесените неимуществени вреди от нарушеното право по чл. 6, § 1 КЗПЧОС, но обвързва държавата, без значение кой държавен орган я представлява в конкретното производство за ангажиране на обективната ѝ отговорност. Поради това гражданският съд не може да определи обезщетението за неимуществени вреди на увреденото лице (и) за това нарушение в размер по-нисък от размера, който му е бил предложен в административното производство.

Различно е Решение № 272/27.01.2020 г. по гр. д. № 924/2019 г. на ВКС, IV г. о. В него се приема, че предложението по чл. 60е, ал. 2 ЗСВ не обвързва гражданския съд. Предложението по чл. 60е, ал. 2 ЗСВ е извънсъдебно признание за фактите, които поражда обективната отговорност на държавата, а съдът е длъжен да го прецени с оглед всички обстоятелства по конкретното дело (чл. 175 ГПК) и да определи обезщетението за неимуществени вреди в размер, съответен на критериите за справедливост по чл. 52 ЗЗД, без да е обвързан от предложението по чл. 60е, ал. 2 ЗСВ.

Предвид горното и на основание чл. 124, ал. 1, т.1 ЗСВ и чл. 128, ал. 1 ЗСВ се налага да се образува тълкувателно дело на Гражданска колегия на ВКС.

С оглед на изложеното

Р А З П О Р Е Ж Д А М:

I. Да се образува т. д. № 1/2022 г. по описа на ВКС, Гражданска колегия, за приемане на тълкувателно решение по следния въпрос:

При иск за обезщетяване на неимуществени вреди от нарушено право по чл. 6, § 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и

основните свободи за разглеждане и решаване в разумен срок по приключило дело и на други неимуществени вреди, които се обезщетяват по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, длъжен ли е съдът да определи дължимото обезщетение глобално?

II. Определям комисия за изготвяне на проект за тълкувателно решение по т. д. № 1/2022 г. на ОСГК в състав:

- съдия Жива Декова,
- съдия Илияна Папазова,
- съдия Александър Цонев, докладчик.

III. Делото да се докладва на комисията за предприемане на действия по т. 7 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС.

IV. Настоящото разпореждане заедно с Определение № 3 от 10.01.2022 г. по гр. д. № 2783/2021 г. на Четвърто гражданско отделение на ВКС да се публикуват на вътрешния и външния сайт на ВКС – секция „Тълкувателни дела“.

**ГАЛИНА ЗАХАРОВА –
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД**